ROK VI WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO № 23
ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
WARSZAWA, DNIA 1 GRUDNIA 1931 R.

# TRUDNE WARUNKI DZIAŁALNOŚCI WYŻSZYCH ZAKŁADÓW NAUKOWYCH W POLSCE

Trwające od 2-ch lat przesilenie gospodarcze nie ominęło żadnej dziedziny pracy, wyciskając wszędzie piętno redukcji i ograniczenia, chwiejąc podstawami materjalnemi największych instytucyj, uniemożliwiając zaspakajanie najniezbędniejszych potrzeb kulturalnych i społecznych. Potęgująca się depresja ekonomiczna z konieczności musiała dotknąć wyższych uczelni, których budżety coraz skromniej dotowane przez Skarb Państwa, zaczęły ulegać stopniowemu kurczeniu. Ten stan rzeczy jest szczególnie dotkliwy dla politechnicznych i uniwersyteckich wydziałów chemicznych, wymagających, jak wiadomo, pokaźnych środków na prowadzenie ćwiczeń studenckich a tembardziej celem utrzymania pracowni naukowych na wysokości nowoczesnych wymagań.

Jeżeli dla przykładu zatrzymamy się nad potrzebami pracowni technologicznych w Politechnice, to tendencje panujące w technice stosowania wielkich ciśnień, wysokich temperatur, prądów o wysokiem napięciu i t. d. wymagają analogicznie w pracowniach odpowiednich instalacyj, które nie mogą być bardzo tanie.

Współdziałanie nauki z przemysłem, jeżeli nie ma być papierowem hasłem, lecz realnym programem wcielanym codziennie w życie — musi na gruncie politechnik znaleźć wyraz w budowie aparatów i urządzeń w skali półfabrycznej, celem badania i obserwacji procesów wytwórczych.

Wyodrębnianie poszczególnych gałęzi przemysłu chemicznego, tworzenie jakby odrębnych światów wytwórczości, które prócz nazwy niewiele mają wspólnego z innemi działami fabrykacji chemicznej, pociągają konieczność specjalizacji technologicznej, a więc organizowania katedr i docentur, będących ogniskami wiedzy w specjalnych zakresach.

Tymczasem jednak — kurczenie środków finansowych, nie sięgające wprawdzie tak daleko, aby zupełnie unieruchomić wydziały chemiczne, zaszło jednak do granic osłabienia działalności pracowni i likwidacji specjalnych katedr.

Przemysł chemiczny, który w zastępach kształcącej się na wydziałach chemicznych młodzieży musi widzieć kadry swych przyszłych pracowników, nie może patrzeć obojętnem okiem na niebezpieczeństwa grożące wysokiemu poziomowi naszych zakładów naukowych. Wprawdzie ciężkie czasy są niewątpliwą przyczyną pewnego osłabienia ofiarności sfer przemysłowych na cele nauki, jednak z prawdziwem zadowoleniem możemy stwierdzić, że dzięki współdziałaniu szeregu fabryk chemicznych z Państwową Fabryką Związków Azotowych w Mościcach na czele, uda się utrzymać w bieżącym roku akademickim te docentury technologiczne, których byt wydawał się zagrożony. Należy wyrazić nadzieję, że ten obywatelski czyn znajdzie naśladowników i kontynuatorów.

Wszędzie zagranicą pobierane są od studentów znaczne opłaty za korzystanie z pracowni. Opłaty te są niezależne od czesnego i służą na pokrycie kosztów zużywanych przez studentów odczynników chemicznych, na naprawę aparatury i t. p.

Opłaty te wynoszą np. w Monachjum za laboratorjum całodzienne 42 Mk. + zwrot kosztów 25 Mk. = 67 Mk. semestralnie, w Berlinie za pracownię 50 Mk. semestralnie, w Zurichu za pracownię 157 fr. szwajc. semestralnie, dla zaawansowanych 172 fr. szwajc. semestr., w Tuluzie 1.000 fr. fr. rocznie i t. d. W Polsce istnieją wprawdzie opłaty za laboratorja, są one jednak znacznie niższe i wynoszą np. w Politechnice Warszawskiej 45 zł. semestralnie. Suma ta nie pokrywa nawet ¼ części bezpośrednich kosztów pracy studenta; jeżeli zatem Skarb Państwa nie będzie mógł łożyć na pracownie sum w wysokości doniedawna wypłacanych, wówczas może okazać się koniecznem pobieranie od studentów opłat za korzystanie z pracowni w wysokości conajmniej 3 razy większej niż obecnie.

W kołach profesorskich, znających ciężki stan materjalny młodzieży, studjowane są również inne środki, które w pewnej mierze mogłyby służyć uzupełnieniem budżetów wyższych uczelni. Tak więc rzucono myśl obłożenia sprowadzanych do Polski produktów chemicznych specjalnemi dodatkami do ceł, np. w wysokości 1%, na korzyść pracowni chemicznych. Należy się jednak obawiać, że zarówno względy formalne, jak praktyczne utrudnią realizację podobnych opłat.

## BEZROBOCIE

Naczelny Komitet do Spraw Bezrobocia przy Prezesie Rady Ministrów wydał następującą odezwę:

*OBYWATELE RZECZYPOSPOLITEJ!*

*Ciężar bezrobocia wielkiem brzemieniem legł na barki wszystkich niemal społeczeństw świata.*

*Powszechny kryzys gospodarczy niesie za sobą tę klęskę o niepamiętnych rozmiarach.*

*Dotknięte nią narody skupiają się w wysiłku przetrwania, ulżenia niedoli szerokich mas społecznych, które pragną pracować, a pracy nie znajdują.*

*W obliczu zimy bezrobocie urasta do rozmiarów, które tylko wysiłek całego społeczeństwa, wszystkich jego warstw i wszystkich obywateli opanować może.*

*Zwalczanie bezrobocia — to największy bezpośredni obowiązek, jaki obecnie mamy do spełnienia. Został on powierzony przez Rząd Naczelnemu Komitetowi do Spraw Bezrobocia.*

*Akcja Naczelnego Komitetu zmierza w dwóch kierunkach — do najracjonalniejszego rozłożenia pracy, celem zatrudnienia największej liczby pracowników, a przedewszystkiem żywicieli rodzin, oraz — do niesienia pomocy doraźnej dotkniętym bezrobociem i ich rodzinom.*

*Naczelny Komitet zwraca się do społeczeństwa, aby w solidarnym wysiłku cały Naród stanął w jednym szeregu walczących z tą klęską.*

*Brak pracy dla pragnących pracować i skutki tego, to jedno z najistotniejszych zagadnień doby obecnej, to przedmiot troski i odpowiedzialności całego Narodu.*

*Obywatele! w czasach stokroć większych trudności, bo wśród pożogi Wielkiej Wojny, Polska ratowała szerokie warstwy ludności w ich niedoli.*

*Dziś do walki z bezrobociem stajemy zbrojni we własną państwowość, oparci o władzę ojczystą, jako członkowie jednego społeczeństwa — wspólnie cierpiąc — cierpienia swoje leczyć będziemy we wspólnym wysiłku.*

*Obywatele, wszyscy na front walki z bezrobociem — to nakaz obecnej chwili. W solidarnym wysiłku wszystkich przetrwamy najcięższy czas.*

*NACZELNY KOMITET DO SPRAW BEZROBOCIA PRZY PREZESIE RADY MINISTRÓW*

Popierając w całej rozciągłości poczynania i prace Komitetu, informujemy że ofiary pieniężne na powyższą akcję wpłacać można w Komitetach Wojewódzkich i miejscowych, pozostających pod przewodnictwem, względnie protektoratem Wojewodów i Starostów, lub na konto czekowe P. K. O. Nr. 3006. Tamże składać można deklaracje o zaofiarowanych przedmiotach w naturze.

## ZE SPRAW SPIRYTUSOWYCH

Dn. 27 listopada r. b. odbyło się posiedzenie Państwowej Rady Spirytusowej, na którem wysłuchano sprawozdania Dyrekcji Monopolu Spirytusowego za kampanję 1930-31. Produkcja spirytusu za ostatnich parę lat wyniosła:

| Kampanja | W gorzelniach rolniczych | W gorzelniach przemysłowych | Razem |
|---|---|---|---|
| | w hektolitrach spirytusu 100° | | |
| 1924/25 | 655.901 | 65.079 | 720.980 |
| 1928/29 | 671.774 | 56.732 | 728.506 |
| 1929/30 | 829.523 | 48.519 | 878.042 |
| 1930/31 | 600.304 | 63.300 | 663.604 |

Ogólna produkcja w kampanji 1930-31 w porównaniu z kampanją 1929-30 spadła o 14%. Produkcja eksportowa gorzelni rolniczych, wobec bardzo niskich cen na rynkach światowych, wynosi zaledwie 5% produkcji eksportowej za r. 1929-30.

W kampanji 1930-31 zużyte zostały następujące ilości spirytusu na cele techniczne:

| | | |
|---|---|---|
| do wyrobu pachnideł . . . . . . | 541.635 | litrów 100° |
| do wyrobu mydeł glicerynowych . . | 23.375 | „ „ |
| do wyrobu środków leczn. syntetycz. | 45.930 | „ „ |
| do wyrobu octu . . . . . . . . . | 1.659.669 | „ „ |
| do wyrobu lakierów i politury . . | 331.076 | „ „ |
| do wyrobu eteru siarkowego . . . | 268.480 | „ „ |
| do wyrobu środków wybuchowych . | 236.777 | „ „ |
| do wyrobu sztucznego jedwabiu . . | 75 000 | „ „ |
| do wyrobu prochu . . . . . . . | 865.697 | „ „ |
| na inne cele przemysłowe . . . . | 115.776 | „ „ |

W ciągu ubiegłej kampanji sprawa zbytu mieszanek napędowych napotkała na znaczne trudności. Wprawdzie zawarta została umowa z Syndykatem Naftowym na ilość przeszło miljona litrów, jednak umowa ta ekspirowała w dn. 15 maja r. b. W tym stanie rzeczy, Dyrekcja Monopolu zawarła umowę z przedsiębiorstwem prywatnem na sprzedaż conajmniej 500 000 litrów spirytusu; równolegle powstał projekt zorganizowania specjalnej spółki, która zajęłaby się sporządzaniem i sprzedażą mieszanek napędowych. W połowie marca zawarta została umowa z rektyfikacją w Żyrardowie, celem budowy drugiej w Polsce fabryki spirytusu bezwodnego.

Należy stwierdzić, że w przededniu wprowadzenia w Polsce przymusu mieszankowego — o czem już donosiliśmy w Nr. 21 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" — posunięcia Monopolu w kierunku propagandy i popularyzacji mieszanek spirytusowych wydają się bardzo celowe.

## KRONIKA

W związku z umieszczonym przez nas w Nr. 20 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" artykułem, dotyczącym organizacji Muzeum Przemysłu i Techniki przy Muzeum Przemysłu i Rolnic-

twa — pozwalamy sobie raz jeszcze zwrócić uwagę na celowość powstania tej nowej i pożytecznej z każdego punktu widzenia placówki oraz na konieczność zapisywania się w poczet członków Muzeum Przemysłu i Techniki. Zapisy przyjmowane są przez Sekretarjat Muzeum, mieszczący się przy ul. Krak. Przedm. 66, tel. 693-40 (godz. 9—15). W pierwszej połowie grudnia r. b. odbędzie się walne organizacyjne zebranie Muzeum; prawo uczestniczenia w tem zebraniu przysługiwać będzie wyłącznie członkom Muzeum.

---

Dn. 7 listopada r. b. odbyło się posiedzenie Sekcji Nawozowej Związku Przemysłu Chemicznego.

Na posiedzeniu tem szczegółowo była omawiana sytuacja na rynku nawozów sztucznych w sezonie jesiennym 1931 r.

Spożycie nawozów azotowych wyniosło powyżej 30% konsumcji r. 1929 — t. j. roku normalnego. Na wiosnę 1932 r. cennik nawozów azotowych został zniżony o 10% jednak zapotrzebowanie stale się zmniejsza, mianowicie: w r. 1929 sprzedano przeszło 100.000 tonn azotniaku, w r. 1930 — tylko ca. 22.000 tonn, w r. 1931 prawdopodobnie zbyt wyniesie od 10—12.000 tonn azotniaku.

Na rynku nawozów superfosfatowych — sezon jesienny był naogół słaby, gdyż zapotrzebowanie wyniosło zaledwie 60% konsumcji poprzedniego roku; ten stan rzeczy tłumaczy się bardzo niską ceną sprowadzanej z zagranicy tomasówki, która jest tańsza od superfosfatu o przeszło 45%. Aczkolwiek ceny superfosfatu w sezonie wiosennym 1931 były zniżone o 10%, zaś w sezonie jesiennym 1931 o dalsze 10%, jednak zbyt superfosfatu obniżył się w stosunku do roku poprzedniego o 40% i wyniósł niecałe 90.000 tonn.

Na rynku soli potasowych zapotrzebowanie wyniosło 20% w stosunku do r. 1929. Największy spadek zapotrzebowania na sole potasowe zauważyć się dał w Wielkopolsce, najmniejszy — w Kongresówce. Sprzedaż soli potasowych i kainitu stale się zmniejsza, mianowicie w r. 1929 wynosiła wraz z importem ok. 100.000 ton w r. 1930 już tylko 40.000 tonn, w r. 1931 — 30.000 tonn.

---

Dnia 24 listopada r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Min. Skarbu, na którem — między innemi — postanowiono taryfikować używaną przy fabrykacji lakierów żywicę syntetyczną pod nazwą „Alkydal" w stanie stałym według poz. 87 p. 5 b. taryfy celnej, w stanie płynnym i półpłynnym — według poz. 112 p. 25c taryfy celnej.

---

Z dniem 31 grudnia 1931 wygasają specjalne ulgi kolejowe, przewidziane w aneksie do cz. II zeszyt 1 taryfy kolejowej. Związek Przemysłu Chemicznego wystąpił do Min. Komunikacji o prolongatę ulg za następujące artykuły: sole potasowe, benzol surowy, smoła węglowa destylowana i preparowana, soda amonjakalna i krystaliczna, kwas siarkowy dymiący, minerały zawierające bor.

---

Otrzymaliśmy wydaną przez fabrykę „Polmin" broszurę o zasadach smarowania samochodów. Broszura ta charakteryzuje się jasnem ujęciem tematu i stanowi przykład dobrze pojętej propagandy wytwarzanych towarów.

---

Wobec możliwości zawarcia przez Polskę traktatu handlowego z Meksykiem, Związek Przemysłu Chemicznego opracował postulaty przemysłu chemicznego i złożył je w Min. Przemysłu i Handlu.

## NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 100 z dn. 19 listopada r. b. ukazało się pod poz. 769 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa o częściowej zmianie taryfy celnej.

Stosownie do przepisów tego Rozporządzenia zostają podwyższone stawki celne: na słoninę świeżą i soloną do zł. 160, na smalec do zł. 200, na słoninę paprykowaną i wędzoną do zł. 240, na margarynę i sztuczne tłuszcze jadalne do zł. 200. Za każdorazowem pozwoleniem Min. Skarbu towary te opłacają niższe stawki celne, mianowicie: słonina świeża i solona — 80 zł., smalec — 100 zł., słonina paprykowana, wędzona — 120 zł., margaryna i sztuczne tłuszcze jadalne — 100 zł.

---

W Dz. Ust. Nr. 101 z dn. 25 listopada r. b. ukazało się pod poz. 776 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 9 listopada 1931 w sprawie ceł wywozowych.

Stosownie do postanowień tego Rozporządzenia, zostało uchylone z dniem 1 grudnia r. b. cło wywozowe od makuchów, a w związku z tem — skreślona poz. 223 taryfy celnej.

*Ogłoszenie tego Rozporządzenia jest wynikiem uciążliwych i wieloletnich starań przemysłu chemicznego, który zdołał wreszcie przekonać rolnictwo nasze oraz decydujące czynniki o niecelowości hamowania eksportu makuchów. Olejarstwo polskie uzyskuje dzięki temu trwalszą podstawę działalności i możność oparcia kalkulacji na faktycznem zapotrzebowaniu makuchu na rynkach światowych.*

---

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 42 z dn. 12 listopada r. b. ukazało się Rozporządzenie Ministra Komunikacji na zasadzie którego wprowadzono zmiany do § 82 cz. I B. taryfy przewozowej, modyfikując zasadniczo sposoby obliczania przewoźnego dla prochów w ładunkach drobnicowych. Mianowicie, drobnicowe ładunki obliczane były dotychczas najmniej za 100 kg., obecne zaś Rozporządzenie wprowadza obliczenie ładunków do 200 kg. za wagę rzeczywistą.

Jednocześnie rozszerzono brzmienie taryfy wyjątkowej D. 8 dla terpentyny, smoły drzewnej i dziegciu — przez dodanie szeregu stacyj nadawczych.

## NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

| | |
|---|---|
| Aceton | 450 zł. |
| Alkohol metylowy techniczny 90% | 170 „ |
| „ „ czysty 99% | 300 „ |
| * Amonjak skroplony za 1 kg $NH_3$ | 1,80 „ |
| * Azotniak mielony za 1 kg % $N_2$ | 1,59 „ |
| * „ granulowany za 1 kg % $N_2$ | 1,74 „ |
| Azotan amonu | 100 „ |
| Benzol handlowy 90% | 85 „ |
| „ czysty | 100 „ |
| Bisulfat (kw. siarczan sodu) | 13,50 „ |
| * Boraks | 110 - 125 „ |
| Chlorek cynku 50° Bé | 45 „ |
| Chlorek wapna bielący | 36 „ |
| Chlorek wapnia ($CaCl_2$) | 20—22 „ |
| Chloroform czysty | 800 „ |
| „ „pro narcosi" | 1.800 „ |
| Eter siarkowy | 390 „ |
| Fenol czysty | 300 „ |
| Formalina 40% | 270 „ |
| * Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé | 305 „ |
| * „ techniczna 85/88% | 175 „ |
| * Karbid granulowany | 75 „ |
| Karbolineum | 39,75 „ |
| Klej kostny | 265 „ |
| Klej skórny | 300 „ |
| Krezol | 140 „ |
| * Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% $HNO_3$ | 100 „ |
| Kwas mrówkowy 85% | 241 „ |
| Kwas siarkowy 60° Bé | 7,37 zł. |
| „ solny 19°/21° Bé | 14,25 „ |
| „ octowy techn. 30% | 120 „ |
| Mączka kostna odklejona 30% $P_2O_5$ | 16 „ |
| „ rogowa 13/14% N | — |
| Naftalin surowy prasowany | 34,50 „ |
| „ czysty w łuskach | 57,50 „ |
| Octan sodu | 140 „ |
| „ ołowiu | 215 „ |
| Oleina zwierzęca destylat | 210 „ |
| „ „ saponifikat | 190 „ |
| Oleum 20% | 19,94 „ |
| Olej lniany | 105 „ |
| * Potaż kalcynowany 90/95% | 120 „ |
| * Potaż żrący topiony 88/92% | 140 „ |
| Pirydyna czysta za 1 kg. | 9,75 „ |
| Smoła preparowana | 18,75 „ |
| Saletra sodowa 15.5% | 35.75 „ |
| Siarczan amonu | 32,75 „ |
| * Siarczan miedzi | 110—125 „ |
| * Siarczek sodu 60/62% | 65 „ |
| Soda amonjakalna | 25 „ |
| „ kaustyczna | 60 „ |
| Sól glauberska kalcynowana niemielona | 14,25 „ |
| Stearyna | 200 „ |
| Superfosfat 16% | 11,52—12,16 „ |
| Toluol czysty | 120 „ |
| Żelatyna techn. | 380 „ |

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg. loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.



## PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

**Barwniki i półprodukty organiczne:**
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01 i Zgierz 19; Warszawa, tel. 708-09 sprzedaż i 894-49 informacje.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO", Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

**Chlorek wapna bielący:**
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

**Chlorek wapnia ($CaCl_2$):**
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24

**Farmaceutyczne przetwory:**
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

**Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:**
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER Sp. Akc. Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefony: 605-77, 605-99.

**Gumowe artykuły techniczne:**
Sp. Akc. „WOLBROM" Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.

**Jedwab sztuczny:**
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

**Karbid:**
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

**Klej kostny i skórny:**
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

**Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):**
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

**Novarsenobenzol:**
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

**Oleina zwierzęca:**
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

**Phosphit:**
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

**Siarka:**
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

**Słomka i włosie wiskozowe:**
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

**Smoła pierwszorzędowa:**
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

**Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:**
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

**Soda kaustyczna:**
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

**Stearyna:**
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

**Żelazokrzem 45% i 75%:**
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10